

EN TIDNING FÖR MUN- & HALSCANCERFÖRBUNDETS

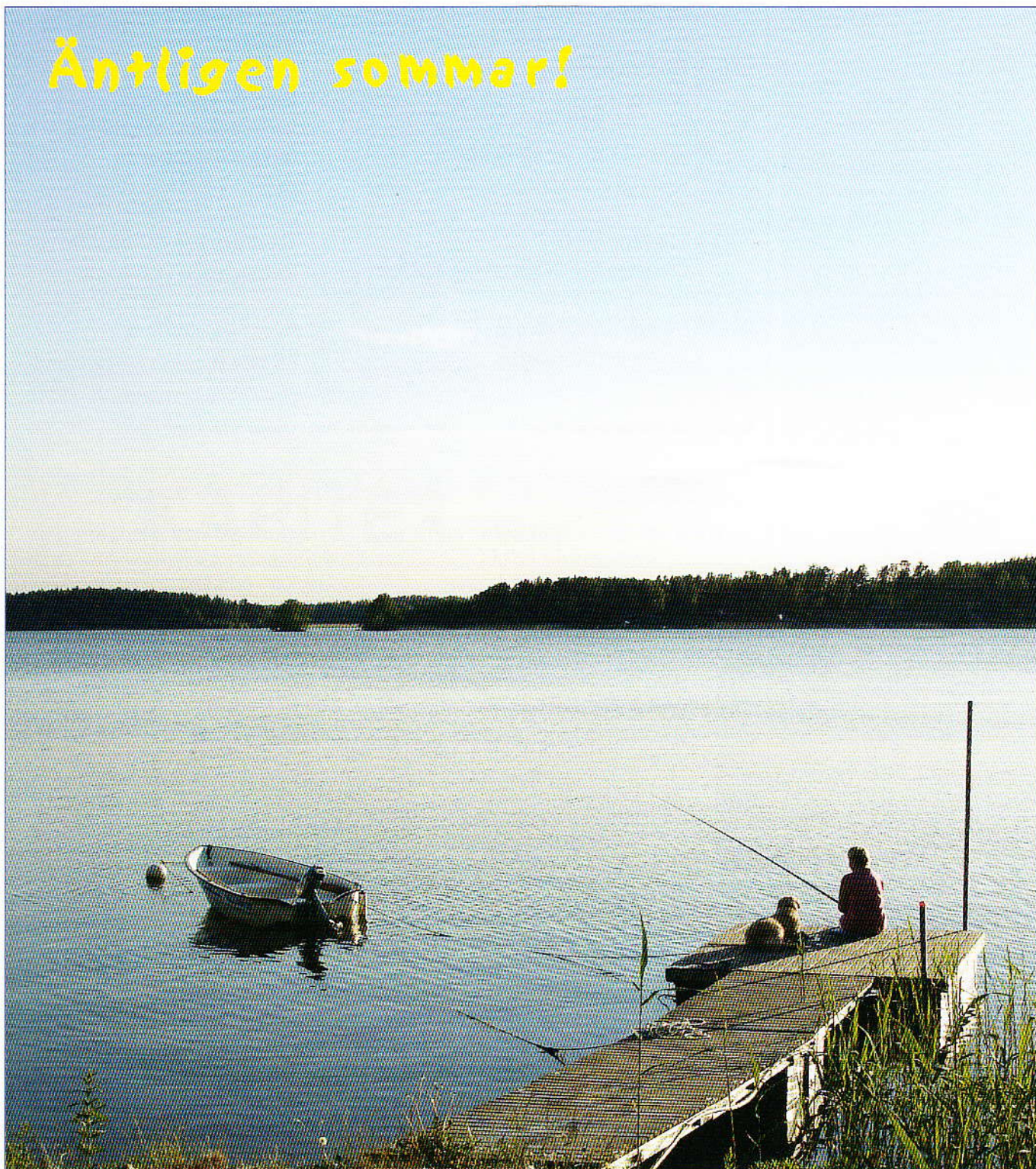

Dubbelnummer
Nr 1/2
Mars-juni. -08

LARY

MEDLEMMAR OCH DERAS ANHÖRIGA SAMT STÖDJANDE

Äntligen sommar!

NÄSTA NUMMER UTKOMMER I SEPTEMBER 2008 • MANUSSTOPP 1 AUGUSTI

LARY

Ärgång 34 • Nr 1/2 2008

MUN- & HALSCANCERFÖRBUNDET
MHCF

KANSLI & REDAKTION

Barks Väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 83 10 - FAX. 08-655 46 10

E-POST laryngforbundet@telia.com

PG 85 17 54-2 - BG 5703-3573

HEMSIDA: www.laryngforbundet.nu

ANSVARIG UTGIVARE

Sören Selinder

REDAKTÖR

Gunnar Schneider

MEDARBETARE I REDAKTIONEN

Viola Landewall, Gunnar Schneider

Sonja Sarin, Mona Molin

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Sören Selinder

Östermalmsgatan 21

854 60 Sundsvall

TEL. 0691-610 65

MOBIL 070-327 11 54

E-POST soeren.selinder@telia.com

GRAFISK FORM

Gunnar Schneider

E-POST g.schneider@telia.com

TRYCK

Daus Tryck & Media, Bjästa

MATERIAL

till tidningen sänds till:

Mun- & HalsCancerförbundet

Barks väg 14, 170 73 Solna

Märk kuvertet "Lary"

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt, ej beställt material.

Insänt material returneras

endast på begäran.

Eftertryck och citering är tillåten

om källan anges.

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

ORDFÖRANDE Hans-Ola Fors

Standgatan 19 - 952 33 Kalix

TEL. 0923-776 60 - FAX: 0923-155 90

E-POST laryngfonden.kansli@telia.com

PLUSGIRO 90 02 02-3, 91 82 58-5

BANKGIRO 5936-5338

I N N E H Ä L L

2 Innehåll

Ledaren

Bo Persson tackar för sina
tretton år som ordförande

4-7 Riksstämman och Seminarie

Rapport

7 Kungörelse

En idé som sprack

8-9 Funktionärskurs

och Föreningslivsverksamhet

10 Vem tänder på en tandläkare

Slutet på en tandstausrapport

11 Tillfällig flytt

Göteborgsföreningen till Cypern

12-16 Rehabiliteringsresa

Stockholm till Kanarias

17 Tal & Kostnader

Stockholmsrapport från 2007

18 Erbitux

en ny behandlingsmetod

19 Reserapport

från Barcelona

20 Siv Baglien

har lämnat oss

21 Ragnar Sarin

korsordets mästare är avliden

Rätta lösningarna

på förra numrets tävlingar

22 Studiecirkel & Rök-info

Stockholmsför. rapporterar

23 Kontaktpersoner

för våra läns- och lokalföreningar

Omslagsbild: Marianne och Flisan försöker rädda middagen. Foto: Gunnar Schneider.

L E D A R E N

Mina största käpphästar som ordförande i SLF

Som ordförande. Efter 13 år som ordförande inom SLF är det nu dags att avgå samt att summera vad jag har utfört. Vad jag har gjort är ytterst ringa. Men jag har fått tillbaka tiofalt, flera gånger om!

Många kontakter, samarbete med andra handikappförbund, sjukhus både inom och utanför vårt land. Samt kongresser både i Norden, Europa, Kina och USA.

Rökningen. Allt i kampen mot "tobaksdjävulen". Vilket glädjande resultat! Idag röker endast 15 % av vår befolkning.

Men tyvärr rökningen har tilltagit bland ungdomarna. Framför allt hos kvinnorna. Här måste vi vara mer uppmärksamma och besöka skolorna för att påverka mot tobakens skadeverkningsar.

Tandvården har varit och är mycket aktuell i dagarna när vi från den 1/7 2008 får en ny tandvårdslag. Innehållet återkommer jag närmare om i höst.

Avtackningen på riksstämman

Tack för den storstilade avslutningen! Jag tackar ödmjukt riksstämman för utnämningen till Hedersordförande! Det förpliktar samtidigt som jag får behålla intresset kring mina två "käpphästar" tandvården och tobaksskadorna.

Mitt tack omfattar även föreningarna, Laryngfonden, olika förbund, samt HSO, Cancerfonden, Socialstyrelsen och inte minst alla styrelsemedlemmar som jag arbetat med, kanslipersonalen och redaktionerna för vår tidning Lary!

Det är många personer som jag träffat under alla år.

Utnämningen till Hedersordförande medför att jag får fler tillfällen att träffa er i framtiden, vilket är glädjande!

Slutligen vill jag önska Mun- & HalsCancerförbundet (fd SLF) och den nya styrelsen lycka till!

**Boren har gjort sitt!
Boren kan gå!"**

BO PERSSON

Numera hedersordförande

- ♥ har 11 läns- och regionför-
eningar runt om i landet
- ♥ bevakar och tillvaratar
medlemmarnas intressen
- ♥ arbetar aktivt för att hjälpa
medlemmarna tillbaka till
ett meningsfullt liv
- ♥ ordnar rehabiliterings-
seminarier och -resor
- ♥ har sitt kansli i Stockholm
- ♥ arbetar för att starta
samtalsgrupper för både
patienter och anhöriga
antingen via sjukvårdspersonalen eller i lokalföreningarnas regi
- ♥ ger ut tidningen
LARY med Stödet
med aktuell information,
artiklar och reportage
- ♥ har regelbundet kurser
för förbundets och föreningarnas förtroendevalda samt antirökinformatorer
- ♥ håller kontakt med myndigheter och serviceorgan
- ♥ tillhör Handikapporganisationernas Samarbetsorgan
- ♥ är en av huvudmännen i Cancerfonden
- ♥ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder
- ♥ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped, kurator och dietist
- ♥ har instiftat den fristående Stiftelsen Laryngfonden

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

*i kamp mot
Strup- och munhålecancer*

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

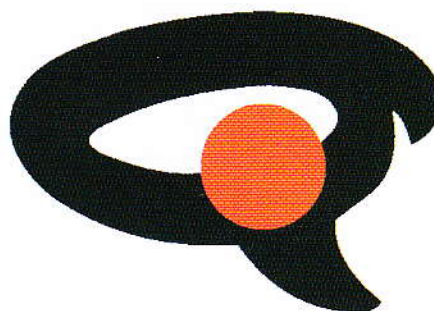
*Bidrag och gåvor
emottages tacksamt på:*

Plusgiro

90 02 02-3 • 91 82 58-5

Bankgiro

5936-5338

Ansökningsblankett för bidrag finns hos:

Stiftelsen Laryngfonden

Strandgatan 19 • 952 33 Kalix

Tel: 0923-776 60 • Fax: 0923-155 90

e-mail: laryngfonden.kansli@telia.com

Riksstämman 2008

På Nova Park i Knivsta

– Text: Gunnar Schneider & Bild: Gunnar Schneider samt några till –

Stående från höger: Ulf Jönsson, Kenneth Danfelter, Margareta Sjöberg, Staffan Hagelin, Jan Jakobsson
Sittande från höger: Annika Axelsson, Sören Selinder, Gunilla Beling, Hans-Åke Ellvén inom ramen, Gunnar Schneider

Här följer lite fakta kring seminarit och riksstämman.

Som väl alla vet så avgick Bo Persson som förbundsordförande i år. Efter tretton år som ordförande är han den som leder ordförandeligan överlägset. Ett stort tack till Bosse för allt det arbete han har lagt ner för förbundet. En ny ordförande skulle utses och nominerade var Sören Selinder och undertecknad Gunnar Schneider. Hur valen blev redovisas här nedan.

På grund av många omständigheter så har detta nummer blivit mycket försenat.

En av våra trogna författare och korsords- och frågekonstruktör avled alldeles för tidigt. Mer om det på annan plats.

Bo Persson avgick som ansvarig utgivare och vår redaktör Mona

Molin har varit mycket sjuk under hela våren. Dessutom så har material från föreningarna och utomstående varit mycket tunt. Detta har gjort att belastningen på mig har blivit alldeles för hög. Men skam den som ger sig. Nu kommer Lary ut men kanske i lite tunnare tappning.

Förbundsstyrelsens sammansättning efter genomförda val:

Ordförande:

SÖREN SELINDER, NYVAL 1 ÅR
Norra föreningen

Ledamöter:

GUNNAR SCHNEIDER, 2 ÅR
Stockholmsföreningen
ANNIKA AXELSSON, 2 ÅR
Södra föreningen
MARGARETA SJÖBERG, 2 ÅR
Norra föreningen
HANS-ÅKE ELLVÉN, 1 ÅR
Södra föreningen

KENNETH DANFELTER, 1 ÅR
Hallandsföreningen
ULF JÖNSSON, 1 ÅR
Sydöstra föreningen

Suppleanter:

GUNILLA BELING, 2 ÅR
Uppsalaföreningen
STAFFAN HAGELIN, 2 ÅR
Uppsalaföreningen
JAN JACOBSSON, 1 ÅR
Sydöstra föreningen

PRESS-STOPP

Efter konstitueringsmötet den 27 maj fick styrelsen följande fördelning av övriga poster

Sören, Kansli och personalansvarig,
ansvarig utgivare
Gunnar, Vice ordf, biträdande kansli och
personalansvarig, redaktör för Lary
Annika, Kassaförvaltare
Ulf, Sekreterare
Kenneth och Viola, delar på posten som
studieorganisatörer och cirkelledare

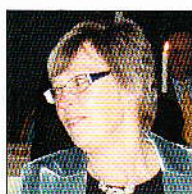
Hans-Ola Fors och
Kaarlo Wuolle

Gunnar Persson

Corneliu Hangan

Lena Lagesson

Bo Persson

Tyvärr har jag
ingen bild på
Hans Gustavsson
Rättas till i
nästa nummer

Stiftelsen Laryngfondens styrelses sammansättning efter genomförda val:

Ordförande:

HANS-OLA FORS, OMVAL 2 ÅR
Norra föreningen

Ledamöter:

GUNNAR PERSSON, 1 ÅR KVAR
Göteborgsföreningen
LENA LAGESSON, 1 ÅR KVAR
Hallandsföreningen

KAARLO VUOLLE, OMVAL 2 ÅR
Västmanlandsföreningen
CORNELIU HANGAN, NYVAL 2 ÅR
Södra föreningen

Suppleanter:

BO PERSSON, 1 ÅR KVAR
Norra föreningen
HANS GUSTAVSSON, 1 ÅR KVAR
Västmanlandsföreningen

Ett varmt tack

Eftersom det har skett en del nyval och att interimsstyrelsen är upplöst så vill jag på tidigare styrelsernas och medlemmarnas vägnar tacka de som tyvärr har avgått, inte blivit omvalda eller tyvärr gått ur tiden.

Ett stor tack till:

Från Interimsstyrelsen

Bo Persson
Siv Baglien, avliden
Anders Jonasson, Stödet
Ola Brodin, Stödet
Owe Hessler, Stödet
Bengt Sjöberg, Stödet
Gunnar Hellström, Stödet
Stefan Hovmark, Stödet

Från Fonsstyrelsen:

Tord Andéhring

Några viktiga beslut som togs på riksstämman var:

- Att förbundsnamnet från och med nu skall vara

Mun- & HalsCancerFörbundet MHCF

Det beslutet hann vi inte med men är väl kanske naturligt.

Föreningarna bör i grunden ha Mun- & HalsCancer med i sitt namn men får själva välja tilläggsort, stad eller landskap.

- att styrelsen skulle få i uppdrag att gå igenom stadgarna både när det gäller förbund och förening. Alla föreningar har givetvis rätt att komma med synpunkter och förslag. Ett utkast kommer att skickas till alla föreningar. Tills nästa riksstämma tillämpar vi våra gamla stadgar. Förutom i namnfrågan.

- att Sören Selinder skulle teckna förbundet till konstitueringen den 27 maj.

- att övriga poster som kassaförvaltare och sekreterare fortsätter fram till konstitueringen då posterna fördelas på nytt.

Ett utförligare reportage kommer i nästa nummer av Lary samt en redovisning av seminariet.

Jag hoppas att jag har kommit ihåg allt på ett riktigt sätt. Protokollet är inte riktigt klart eller justerat så jag skriver det här som jag uppfattade det.

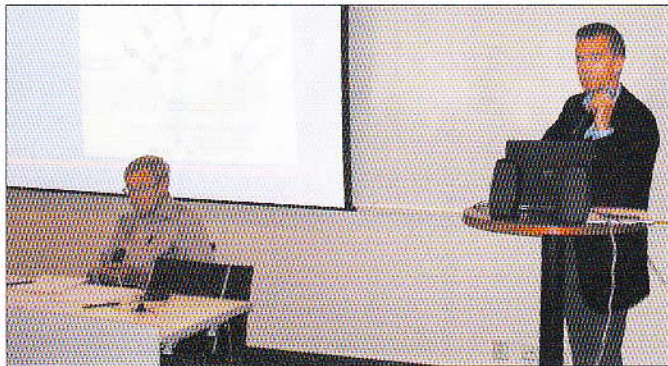
En något tilltufsad
GUNNAR SCHNEIDER

Här följer ett bildkollage från seminariet och riksstämman

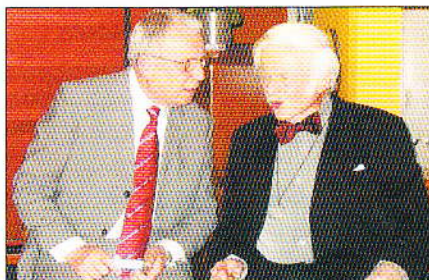
Eftersom det är många bilder och fotografierna inte kan alla namnen så finns det inga bildtexter
Ni får själva försöka identifiera de som finns på bilderna

Seminariet

Minglandet innan festen

Maten och Skålen

Hedersmedlemmarna och utnämna

Uppvaktning och avtackning

Upptändandet och den oskyldiga avskedspussen

T.v. Titt ut. Det är svårt att hitta knappen.
Mitten: Sjunga och charma det kan jag, Bosse.
T.h. Kan jag få en riktig "tung" puss. Men det gäller att hålla tungan i rätt mun. Eller hurl!

En bra idé som sprack Det blev många möten om samgåendet med lungcancerföreningen Stödet.

Alla såg vi fram mot en bra och givande sammanslagning. Många var positiva och det togs ett beslut på Riksstämman 2007 att sammanslagningen skulle bli av.

Namnet beslutades till Mun- & Halscancerförbundet Stödet.

Mycket arbete och kostnader lades ner på att skriva nya stadgar, göra en ny logotype, och få till en bra gemenskap. Bli fler medlemmar så att vi kunde rädda statsbidraget.

2006 gick lungcancerföreningen Stödet in som en 12:e förening i Svenska Laryngförbundet. 2007 överfördes Stödets medlemmar till våra lokala föreningar. Ett register med ca 300 personer lämnades över till kansliet. Vid årets slut visade det sig att vi fick in totalt 98 nya betalande medlemmar från Stödet i våra 11 föreningar. De övriga betalade till Stödet. Samarbetet gick lite trögt och det visade sig att vi nog inte var färdiga med många frågor.

På vårt styrelsemöte den 18 januari 2008 så meddelade Anders Jonasson att Stödet ville avsluta vårt samarbete. Ove Hessler läste upp en skrivelse och en av förklaringarna varför dom hoppade av samarbetet. Denna

var ganska lång, men grunden var, som jag uppfattade det att vi från mun och halscancergruppen inte ställde upp på deras förväntningar. Och dom har säkert rätt. Men jag måste ställa en motfråga, vad ställde dom upp med för oss? Slutsatsen är att vi var inte färdiga med samanslagningen. På riksstämman 2007 föreslog Stockholmsföreningen och Syd-östraföreningen

Kungörelse

att bordlägga samanslagningen till 2008. Min personliga uppfattning som jag också föreslog var att det bästa hade varit om Stödet hade fortsatt att vara en 12:e förening med egen styrelse och egen verksamhet. Då kanske samarbetet hade fungerat. Men det är lätt att vara efterklok.

Nu är avvecklingen ett faktum och dessa beslut togs på riksstämman den 18-19 april 2008:

Att:

- Sammanslagningen är avvecklad.
- Namnet på vårt förbund skall vara, Mun- & HalsCancerförbundet. Förkortning: MIICF.
- Att styrelsen skall se över och revidera stadgarna till nästa riksstämma. Detta gäller inte bara förbundet. Även föreningarnas stadgar skall ses över och skall följa förbundets.

- I pricip betyder det att vi går tillbaka till våra gamla stadgar med vissa ändringar.

Föreningarna får själva bestämma vad de skall heta. Men namnet skall innehålla Mun- & HalsCancerFöreningen. Tex: Mun- & HalsCancerFöreningen i Stockholm Län. Vi i Stockholm har redan beslutat att vi skall heta så från och med nu.

Det beslutades också att de lungcancermedlemmar som fortfarande vill stanna hos resp förening kommer att betraktas som stödjande så länge dom vill vara med hos oss.

Detta är en kort redogörelse för vad som hänt nu i vår. Kanske det kommer mer information lite längre fram.

RAPPORTÖR GUNNAR SCHNEIDER

PS

Viktigt till föreningarna

Ni måste snarast bestämma namnet på föreningen och skicka in det till kansliet så vi till nästa nummer kan ändra i kontaktpersonersrutan på näst sista sidan. Ni måste också skicka in namnändringen till de olika instanser som berörs av att både förbundet och föreningarna bytt namn så att vi får ordning på allt runt vår verksamhet.

Jag vill meddela att detta är mina egna reflektioner och inte något som styrelsen ännu har beslutat om.

DS

Funktionärskurs och Föreningslivsverksamhet

Nynäsgården 28/3 – 30/3 2008-04-09

– Text: Lisbeth Månsson – Foto: Cornelius Hangan –

Från olika delar av landet samlades en del av oss på T-centralen i Stockholm.

Bussen till Nynäshamn plockade upp oss och efter 45 minuter var vi på plats. Medan andra tog sig dit på eget sätt.

Nynäsgården. WOW...ett riktigt mysigt konferenshotell med mycket trevlig personal. Efter en välbehövlig kaffestund installerade vi oss på våra rum.

Vi kom igång

Klockan 10.00 samlades vi. Och Anne Strindberg från ABF som berättade om deras verksamhet. Sen kom föreläsarna Gunnar Fernqvist och Lars-Åke Karlsson som talade om vad som skulle ske under helgen. Och inte minst "vad vi ville uppnå". Vi fick mycket information som vi försökte att ta till oss.

Det blev en stunds vila innan middagen. Allt kändes helt underbart. Vi hade ju alla rest tidigt på morgonen från olika delar av landet både med bil, buss, tåg eller flyg.

Middagen serverades och helt superb. Lax med potatismos. Småsnack till kaffet och sendroppade vi av var och en till sitt. Det var dags för inför den tuffa lördagen som startade kl 8.45 och avslutades för dagen kl 17.00.

Alla var dagen efter

Alla vet ju hur det är dagen efter..."ett hårt pass dagen före". Efter den goda frukosten samlades vi och delades upp i två grupper.

Grupp 1

Förbunds- & föreningsstadgar
Ledamöternas rättsliga läge.
Ekonomisk årsrapport.

Grupp 2

Föreningsarbete. Kallelser. Protokoll. Årsplanering, även den ekonomiska delen. Och inte minst "

Vem gör vad".

Efter lunch skiftade vi uppgifter.

Intensivt och givande

Det kom fram mycket intressanta saker. Det blev många diskussioner och frågor till kursledarna. Gunnar och Lars-Åke var båda duktiga och framförallt tåliga med oss. Jag (Lisbeth) tyckte detta var mycket givande och fick intrycket av att övriga deltagare hade samma åsikt

En intensiv men givande dag.

Festmåltid, vickning och sommartid

Uppklädda och glada serverades vi en mycket suverän middag. Slicka er om munnen nu eller bli avundsjuk. Hällefundra med färsk potatis, såå läckert!

Mellan middagen och desserten fick Viola en sång tillägnad sig som Christer framförde. Det var nöjda och belättna miner från alla håll.

Till de kursansvariga, Siv och Viola. Bra jobbat!

Senare på kvällen hade Viola fixat och donat med vickning i gillestugan.

WOW en gång till: Det var ostar av alla de sorter, kex och vindruvor samt mycket goda drycker.

Vi som trodde att magen fått sitt för dagen. Utan svårigheter lyckades vi få i oss av alla dessa läckheter. Viola tilldelades en guldstjärna.

Christer och Sören berättade historier. Skratten ekade och fler viskar blev det, den ena efter den andra. Med ett stor leende kom vi till slut till sängs, trötta men helnöjda. Ingen hade missat att vi övergått till sommartid under natten.

Sammanfattning och utvärdering

På söndagen samlades vi 09.00 och sammanfattade gårdagen med frågor och utvärderingar. En av många frågor handlade om hur vi kan få till oss nya medlemmar på bästa sätt och vilka vägar man ska gå.

Det blev en mycket givande helg och ett stor tack till Gunnar Fernqvist och Lars-Åke Karlsson.

Efter en god lunch hämtades vi av bussen. Vi åkte tillbaka till T-centralen och tog oss därifrån själva till olika delar av landet.

Vi gjorde Hötorget

Karin, Mona, och jag (Lisbeth) fick några timmar över innan Göteborgståget skulle gå. Så vi hann att strosa omkring på Hötorget som var jättemysigt.

Puss och kram till er alla
LISBETH MÅNSSON
Göteborgsföreningningen

Mycket trevlig funktionärskurs i Nynäshamn

Nynäsgården 28/3 – 30/3 2008-04-09

– Text: Gunilla Blomster – Foto: Corneliu Hangan –

Mellan den 28:e och 30:e mars var 20 medlemmar från Mun- & Halscancerförbundet på funktionärskurs i Nynäshamn.

Jag och de andra medlemmarna blev mycket varmt välkomna på Nynäsgårdens kursgård, som låg utkanten av Nynäshamn med mycker vacker miljö. Och med mycket bra organisation både från kursgården och ledarna tycker jag att det var.

Jag fick träffa många positiva människor, som hade råkat ut för

samma sjukdom som jag själv, vilket gjorde att man kände en samhörighet tillsammans med de andra medlemmarna. Dessa skapade en otroligt bra stämning bland oss och vi utnyttjade vår glädje av att få möjligheten att vara medlem i detta förbund och dess lokalförening. Alla där kan förstå varandra med hjälp av denna sjukdom som vi alla här har drabbats av.

Dryckerna gjorde oss glada

Kursgårdens mat och dryck var fantastisk vilket livade upp stämningen ännu mer. Speciellt de goda dryck-

erna gjorde vissa ännu gladare med mycket skämt och historier som drogs när vi umgicks under den långa lördagskvällen.

Jag vill till slut bara tacka för att jag fick chansen att vara med och känna den värme och gemenskap tillsammans med de andra medlemmarna i förbundet och i föreningen.

Tack för denna trevliga helg i Nynäshamn.

HÄLSAR GUNILLA BLOMSTER

Mun- & Halscancerföreningen i Hallands Län

Två rolisar

Att tänka på i vinter!

- Har man ingen mössa så blir man förkyld.
- Är man förkyld så blir man förmodligen hes.
- Blir man hes så måste man viska.
- Den som viskar han ljuger.
- Ljuger man åker man i fängelse.
- Åker man i fängelse – börjar man troligen att knarka.

- Knarkar man så kan man dö.
  - Så glöm för helvete inte mössan.
- Från en klok gumma i Götet*
GULLVI är hennes namn.

Hur smart är din högra fot?

Det här är så kul att det kommer att sysselsätta dina tankar ett tag. Jag tror att du kommer att försöka minst 50 gånger för att se om du kan överlista din, fot, men det kan du inte!

1. Sitt ner, lyft din högra fot ifrån golvet och cirkulera den medurs.

2. Medan du gör det, skriv siffran "6" i luften med din högra hand.

Din fot kommer nu att ändra riktning.

Jag skrev ju det...och det finns ingenting du kan göra åt det.

Konstigt va...?

Från en lika klok gumma
VIOLA från Bromma

Avslutning på artikelserien i nr 2 och 3 2007

”Vem tänder på en tandläkare”

**Efter mer än två års
behandling så
sitter dom där.
Yes! Yes! Yes!**

Och nu var det roligt att gå till Kristina. Fem gånger skruvade hon dit tänderna bara för att ta avtryck och sen skruvade hon bort dom igen. Inte en enda bedövning. Det kändes konstigt. Det var mycket anpassning och inpassning.

Sorry gubbe, inte kritvita

Så skulle man välja färg också. Jag ville ha vita fina tänder. Så där som filmstjärnorna i Hollywood har. Jag ville komma leende som en riktig Don Juan. Men se det gick inte för sig. Kristina trodde inte att jag skulle passa i vitt. Så de blev lite vit-gula eller nånting. Och det är ju självklart att efter så många behandlingar som hon gjort så litade jag på henne.

Jag måste ändå få berömma dessa otroligt tålmodiga tandläkare. Vänliga men bestämda över min behandling. Det var inte mycket jag hade att säga till om under de här åren. Fast det är klart vad hade jag att säga, jag som inte kan ett smack om behandling av tänder, så det så.

Det var bra timat

Jag fick mina nya tänder 2 dagar

innan vi i föreningen skulle åka till Gran Canaria. Innan jag gick från senaste besöket så sa Christina. Om du får panik så kommer du så plockar vi bort dem. Och jag kan säga att det kändes som jag hade ett helt skrotlager i käften. Jag har varit tandlös i nästan två år så det kändes ovanligt. Någon panik fick jag inte utan åkte i väg. Det tog två dagar sen var det fullständigt naturligt att ha dem. Idag skulle jag bli förtvivlad om dom skulle skruvas bort igen.

En hård macka med kryddost

Tänk er själva att kunna äta en hårdbrödmacka med ost och skinka på utan att behöva blötlägga den först. En panerad fläskkotlett utan att behöva passera den i mixern. Inte mosa potatisen. Nu kan jag äta allt som jag kunde äta innan.

Avslutning om gaddarna

Med dessa korta rader avslutas den här artikelserien. Och ni som får förslaget av er tandläkare att sätta in implantat! Gör det! Som jag skrivit tidigare så är jag inte speciellt förtjust att gå till en tandläkare. Fast under den här behandlingen så har min harighet miskat betydligt.

Stå på er.

Tyvärr är det så att landstingen har

olika bedömningsgrader vilket är fullständigt korkat och obegripligt. Jag har fått min behandling godkänd både från Stockholms och Uppsala landsting. Sen finns det landsting som tvärnobbar en så dyr behandling. Men stå på er. Vi som är strålade över munhåla och hals har rätt att få den behandling som vi behöver för att kunna äta och leva ett bra liv. Tyvärr finns det också tandläkare som inte vill lägga in om en behandling av just den anledningen att dom inte tror på att den beviljas. Stå er här också. Man skall alltid göra ett försök.

Härmed är min artikelserie om tänderna över.

Tack ska ni ha, och hoppas att ni läst den.

Om ni har frågor som ni tror att jag skulle kunna svara på så ring eller e-posta till mig. Både e-post och telnummer finns i Lary. Jag gör det med glädje.

Men!

Förresten vem ”tänder” på vårdpersonal överhuvud taget?

Kanske det kommer i en artikel vid något senare tillfälle om detta.

GUNNAR SCHNEIDER

Numera med ett ständigt leende

Redaktionsmedlemmar och pennfäktare sökes!

**Som många av er hört och
kanske läst så har vårt
redaktionsess och
kryssmakare lämnat oss.**

Just nu är jag lite ensam om att försöka få till tidningen Lary. Därför efterlyser jag frivilliga skribenter och kåsörer. Alla medlemmar, sjukvårdspersonal och prenumeranter kan lämna bidrag. Vi ser gärna personliga berättelser. Hur ni har upplevt er behandlingstid. Frågor till läkare,

logopedier, kuratorer, sjuksköterskor, onkologer och tandspecialister. Kommer frågorna så ser vi till att ni får svaren. Känner ni någon som kan snickra till ett korsord eller fixa till en frågesport så tas det emot med stor glädje. Det kan handla om vad som helst. Skall vi fortsätta att ge ut tidningen så måste vi hjälpas åt.

Skärpning föreningar

Föreningarna måste bli bättre på att redovisa sina aktiviteter. Vid varje aktivitet, försök att få någon som

skriver och någon som fotograferar. Det är viktigt att andra föreningar får reda på vad övriga föreningar sysslar med och kanske kan snapa upp idéer och kan göra något liknande.

Stadiga i redaktionen

Är det någon eller några som vill vara ständiga redaktionsmedlemmar så är det bra. Anmäl er till kanslipersonalen eller skriv till mig.

GUNNAR SCHNEIDER

Göteborgsföreningen flyttade tillfälligt till Cypern

Vi var sjuutton personer i Göteborgsföreningen som var på en rekreationsresa till det fagra Cypern. Det var otroligt trevligt.

Den 5 november kl 12.00 startade ett flygplan från Landvetter med förväntansfulla göteborgare. Åtta timmar senare var vi framme vid hotellet i Agia Napa. Vi fick bo i små tvåvåningshus med

självhushåll. Alla fick bo i markplan med egen uteplats.

Vädret var bra, ca 26° på dagarna. Men nätterna var kyliga. Inom området fanns en stor härlig pool. Det var 30 m till stranden. De som hade lust spelade Boule eller Bridge. Andra hyrde cyklar och gav sig av ut på långa utflykter.

Det var två utflykter som var lite speciella och populära. Den ena gick till en stor marknad som låg en bra bit från där vi bodde. Den andra var en heldagsutflykt till Famagusta som kallades spökstaden eftersom de flesta hus och stora hotell stod öde och tomma.

Famagusta öde och delat

Grunden till detta var när turkarna invaderade ön och grekerna kördes bort så delades ön i norr turkcyprioter och i söder grekcyprioter. Famagusta blev då ett förbjudet område.

En kväll fick vi låna ett stort rum på hotellet så att vi fick möjlighet att umgås tillsammans, alla i vår grupp. Andra kvällar träffades vi och var ute och åt på olika ställen tillsammans. Men en del föredrog hotellets restaurang.

Sista kvällen var det fest med god mat, musik och dans i matsalen. Den 12 november. Dan efter festen kom bussen redan kl 04.00 och hämtade oss för att köra oss till flygplatsen. Alla var säkert nöjda med resan under den här veckan. Vi är tacksamma för Fondens bidrag så att resan kunde genomföras.

Många varma hälsningar

KARIN WEDBERG

T.v Hotellet
T.v. nedan. Deltagargruppen
Nedan 1 Park och havet
Nedan 2 Poolen

**Drabbad av cancer eller är anhörig
Har du frågor om cancer i Mun- hals eller lunga
Ring 020-88 55 33
så får du kontakt med en stödperson**

Rehabiliteringsresa

med Stockholmsföreningen till Kanarieöarna 2008

Torsdag:

Vi var 30-talet resenärer som samlades på Arlanda tidigt denna torsdagsmorgon. Eva och Stig prickade av oss och såg till att vi fick våra biljetter.

Vi som inte varit med tidigare var nyfikna på vilka andra som ingick i denna grupp samt vad som väntade framme vid resmålet. Efter att vi checkat in och fått morgonens första kaffe längtade vi efter att få lämna det gråmulna och smått regnande Sverige. Men till slut kom vi i alla fall iväg med en fullsatt Airbus mot Las Palmas. Flygresan ner innehöll både god mat – för oss som förbeställt det – och underhållning i form av ilskena barnskrik och filmvisning. Knappt sex timmar senare landade vi, efter en viss väntan i luften, på Las Palmas flygplats. Då var vi nog många som drog på munnen när planet tagit mark och medpassagerarna applåderade å la Lasse Åberg's "Sällskapsresan". För oss blev det en påminnelse om att det var länge sedan vi varit ute på charterresa.

Kanarierna som tar emot ett antal tusen resenärer per dygn, verkade inte göra sig någon brådska när det gällde bagaget. De tog det väldigt lugnt – och eftersom vi var lediga så var det bara att vänta i lugn och ro... men, till slut så hade nog alla hittat både sina väskor och rätt buss. Verkade som att vi även fick regnet med

oss från Sverige – för det regnade och var mulet ute. Hmm funderade vi, och säkert fler med oss efter "pärsen" i ankomsthallen. Vi skulle som tur var bara vara där en vecka – tänkte jag och hustrun. Så småningom hade vi i alla fall checkat in på "Club Maspalomas" och fått lite mat i magen. Vi återsamlas vid receptionen en timme efter incheckning för information om kommande dag, och de som ville gick ut gemensamt för middag. Vi informerades om att vi skulle starta morgondagen med att ta oss till SAN AUGUSTIN för ett informationsmöte dels med Resebyrån och dels med gruppen. Efter första dagens information och flera nya bekantskaper så gick vi trötta till sängs.

Fredag:

Äntligen - nu sken solen och därmed infann sig den riktiga semesterstämningen – ca 24 grader varmt i skuggan, härligt. Vi samlas vid receptionen, där vi var några som tog oss an utmaningen att gå till SAN AUGUSTIN, Beach Club, efter att vi lyssnar med receptionen om sträckan att gå. Vi får information att det är ca 5 km (han har nog bara åkt taxi). Så vi är 5 par som antar utmaningen att gå i solen. Försedda med gott mod och kartor startar vi promenaden. Med gemensamma krafter tar vi oss till PLAYA del INGLES, då vi inser att benen inte har gått lika fort som tiden. Men lite tur har vi, för det kommer 2 taxibilar som vi hoppar in i och som enkelt tar oss till Beach Club i tid.

Här blir vi bjudna på nygräddade våfflor och dricka, får saklig information från resebyrån VING om att vi kan köpa sololja, boka utflykter och boka hyrbil. Så vi är några som slår till och bokar utflykter och bil. Sedan informerar Gunnar om hur veckornas schema för oss ser ut.

Därefter är det fritt att ta sig tillbaka till Club Maspalomas, med olika hjälpmedel, till fots, taxi, buss. Själv väljer vi att ta oss tillbaka till fots. Med start i närbelägna köpcentret C.C. SAN AUGUSTIN. Därefter bär det av mot strandpromenaden som skall bära oss till Playa del Ingles. Strandpromenaden är tapetserad av butiker, restauranger och pubar, så när vi kommit fram till Playa del Ingles är vi både hungriga och törstiga. Här hittar vi puben DUNES & TUNES Irish Bar on the Beach, vilket kändes som verklig lycka. För jag har inte så många alternativ till drycker efter min strålbehandling. Det går inte med kolsyrade drycker, som öl, soda och läsk, men däremot Guinness öl fungerar utmärkt. Så här kan vi släcka törsten och hungern. Jag njuter till fullo av min Guinness och hustrun av att få mat i magen. Därefter fortsätter vi promenaden mot Club Maspalomas mätta och glada. Vi kommer hem vi 19-tiden och möter då

ANLÄGGNINGEN. Den trevliga anläggningen med små 1-plans lägenheter. Det är 4 lägenheter i varje huskropp. Ett sovrum, litet pentry med matplats och sittgrupp samt toa med dusch.

AKTIVITETERNA. Qi gong, Pingis, trädgårdsfestligheter och självklat dop i poolen

några av våra medresenärer som är på väg ut för att äta. Vi hinner prata en stund innan vi går till vårt hus. Efter att vi vilat ben och fötter så bär det av till köpcenter FARAO 2, där vi och flera av medresenärerna gör sina inköp. Vi träffar fler av gruppen och hinner prata med varandra mellan inköpen av livsmedel. Sen vandrar vi tillbaka till Club Maspalomas med händerna fulla av kassar. På kvällen fixar vi i ordning middag med bugalov stil. Vid 22.20-tiden kommer John Blund.

Lördag:

Vi vaknar och ser att solen har stigit upp, härligt. Den som gjort schemat för våra medlemmar har förstått att det tar tid för mig och mina gelikar att komma upp på mornarna. Vi behöver inte träffas förrän kl.10.00. för dagens aktiviteter. Medan vi äter frukost beslutar vi oss för att efter gemenskapen vandra ner till fyren FARAO DE MASPALOMAS. På vägen

mot målet hinner vi ta kaffe och glass. Det var nog tur, för nere vid fyren finns det ett helt shoppingcenter, som hustrun gärna vill titta igenom.

Därefter styr vi stegen ut mot strandpromenaden och mot DUNAS DE MASPALOMAS där ute sätter vi oss på en sanddyna och äter medhavd matsäck. Efter någon/några timmar plockar vi ihop och styr stegen mot kameluthyrningen, vi läst om. Under vandringen i öknen hinner vi dessutom se ödlor som är ca 30 cm stora – Usch! bara de inte springer över tårna, klagar hustrun. Så småningom kom vi i alla fall fram till kameluthyrningen, som var vårt riktmärke för att komma upp och tillbaka till promenadvägen, till vårt Club Maspalomas. Denna dag får det räcka med fler promenader, varför vi intar middagen på Club Rio Maspalomas II – restaurangen på klubben, men först köper vi biljetter till buffen i receptionen. Det var väl inte någon höjdare men som tur är träffar vi några medresenärer som vi hinner prata med vid middagen. Avslutar dagen med inköp av vykort till våra väntande familjemedlemmar och vänner hemma i kylan.

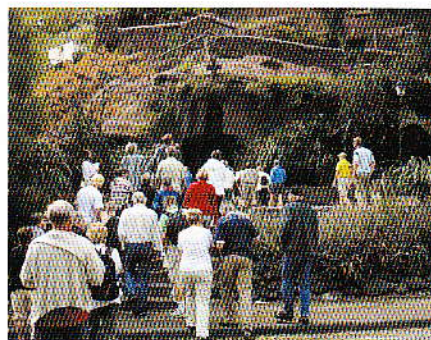
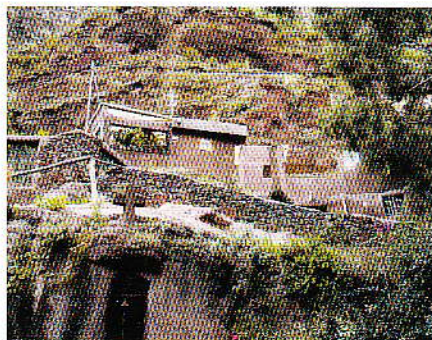
Söndag:

Ny dag - vi blir väckta vid 06.00 av

väckarklockan, går upp och fikar samt gör oss i ordning för dagen utflykt, som är GROTTUREN. Att gå upp i ottan en söndag beror på lockelsen om att få utflykten till ett reducerat pris – om vi först hänger med på en information om ull sängkläder och dess förträfflighet. Vad gör man inte för att få ut mer för pengarna? Efter informationen blir vi hämtade av bussen som skall ta oss ut på utflykten. Vår färd går till CARISA INGENIO där vi gör första stoppet för att besöka hantverksmuseet. Vi får även se hur man syr dessa vackra kanariska dukar och får även möjlighet att handla deras produkter. Därefter samling vid bussen igen för färd mot GUAYADEQUEDALEN. En unik dalgång med höga berg täckta av mandelträd och fikonkaktusar. Vi stannar vid grottsamhället, där det bor 9-familjer, besöker en bostad i berget och tittar även in i kapellet som är byggt i berget, med avslut i grottbaren där vi kan köpa förtärning och dryck. Därefter bär det av till restaurang TAGOROR som ligger längst inne i dalen. Här gör vi en promenad runt berget och kan hälsa på lokalbefolkningen, som har sina hem öppna för oss. Efter gemensam lunch med våra medresenärer från föreningen och mycket prat och

STRANDEN. Deltagare som beundrar utsikten mot havet, Strandnymfer på den långa strandremsan som ligger längs med Mas Palomasöknen samt s(tr)andkonst.

BERGSGRÖTTORNA. Otroligt att kunna bo i berget. Till och med ett litet kapell insprängt i berget. Och blommor i oändlighet

skratt runt bordet, bär det av hem till Club Maspalomas igen.

Eftermiddagen tillbringar vi lugnt i solen (hustrun) ett par timmar för att orka med kvällen. Vi tar en promenad till PLAYA del INGLES och letar rätt på HARD ROCK CAFÉ, som jag alltid har som mål att besöka en gång där det finns. Förvånansvärt att det ligger i PLAYA del INGLES och inte i Las Palmas men detta besök blir det 12:e i världen för vår del. Det är inte samma utmaning längre då Hard Rock caféerna börjar finnas överallt. Middagen som vi äter på restaurang COSMOS blir inbakad sjötunga med fyllning av räkor, bläckfisk och hummer samt en grillad sjötunga och en liten flaska vitt vin till. Efter som jag fortfarande har problem efter strålningen, kan jag endast dricka vin med 60-70% vatten i, men det är ju tanken som räknas. Vi får in vår mat och vårt vin och jag håller upp lite vin i våra glas. Mitt glas fyller jag dessutom med mycket vatten, vilket skapar en komisk situation. Det ser ut som att jag förser mig med massor av vin medan min fru endast får en liten skvätt i glaset. Vi inser att angränsande gäster tittar och pratar med varandra om vår fördelning. Vi som vet anledningen, tar det med ro och ser komiken i situationen. Till efterrätt blir det glass, vispgräddor och jordgubbar med gnistrande tomtébloss stuckna i glassen. Verkligen trevligt. Avslutar kvällen med taxi till Club Maspalomas. God natt

Måndag:

Ny dag, väntar med ny utflykt – även denna tidiga morgon då vi ska vara ekonomiska – ny information om ull sängkläder - denna gång går utfärden till LAS PALMAS. Bussen tar oss till staden och när vi kommer fram

blir första besöket CATHEDRAL DE SANTA ANA och COLUMBUS MUSEET. Vi hinner även med att gå igenom hela gågatan TRIANA och handla lite småsaker. I slutet av gatan finns det en park som har ett trevligt CAFÉ TROPICAL EL QUIOSCO, där vi avnjuter en kaffe i solen och vilar oss lite. Det märks att man inte är lika allert, som innan cancerbehandlingen, trots att det gått ett och ett halvt år nu. Därefter tillbaka till bussen som bär oss till öfre delar CIUDAD JARDIN. Här ifrån har vi en strålande utsikt över stora delar av staden och över PLAYA DE LA LAJA som ligger en bit nedanför.

Därefter är det dags att fortsätta resan och vi har nu som mål att se varuhuset EL CORTE INGLES. Varuhuset består av 2 hus där de säljer allt - ett hus på 7-våningar där vi hittar kläder och restaurangen och ett hus på 6-våningar där de säljer möbler och elektronik. Som reseledaren uttryckte det – "De har allt från kläder till motorcyklar- och det som inte finns på El Corte Ingles klarar man sig utan!" Vi kan bara konstatera att hon hade rätt. Vi hinner ta oss igenom båda husen utan att handla för mycket. Ute på gatan hinner vi även ta oss en glass i väntan på bussen och kan göra nya bekanskap med några medresenärer under tiden vi inväntar bussen som tar oss hem. Under återresan får vi information om historien på/om CANARIAS ÖN, av reseguiden. Medan vi vilar oss fram tills vi anländer till Club Maspalomas.

Vi fixar till kaffe och handlar giff-lar i vår lilla affär som vi avnjuter i solen.

På eftermiddagen tar vi en taxi till AVIS i PLAYA INGLES för att hämta hyrbilen.

Vi kontrollerar bilen och anmä-

ler de skador vi hittar och får de antecknade på hyresavtalet.

Nu blir det fullfart mot hotellet, för i kväll skall vi alla resenärer från föreningen äta middag tillsammans. Det blir en verklig trevlig middag, där vi pratar om våra erfarenheter i samband med sjukdomen. Även våra anhöriga kan prata om sina erfarenheter och provningar de fått utstå. Både för min hustru och mig, som var/är senast behandlad av alla resenärer, kändes det oerhört bra att få ta del av andras erfarenheter, tips och information från denna kunniga samling patienter. Vi är fortfarande i det sökande stadiet då vi vill veta så mycket som möjligt om hur framtiden kan te sig. Om ni bara visste vilken styrka det ger oss. Vi avslutar kvällen med skratt och glada miner. Ett stort Tack.

Tisdag:

Nu vaknar vi till en dag, som innebär egna strapatser, med hyrd bil. Efter morgonfiket är målet PUERTO DE MOGAN, hamnstaden som ä Canarias Venedig. Vi kommer till den vackra hamnstaden, hittar en p-plats och går en rundvandring. Solen lyser lagom starkt och vi tar till oss alla de vackra färgerna som dekorationer och blommorna utgör. Tyvärr saknas det vatten i kanalerna, men det finns så mycket att vi kan föreställa oss hur vacker staden är. Vi sätter oss på CAFÉ DE MORGAN och avnjuter en kopp kaffe med en bit paj med glass till. Sedan fortsätter vi vår promenad in i stadens centrum och avslutar promenaden nere i hamnen, där vi tittar på båtar från massa olika länder, Finlands flagga hittar vi här. Åter till bilen som nu blivit inparkerad av en lastbil med varuleveranser. Hustruns tålmod blir kortare vartefter

solen gassar och ingen chaufför syns till. Till slut efter tutande, får vi hjälp av en polisman att jaga tag i chauffören som flyttar bilen.

Nu kan resan gå vidare mot, SAN NICOLAS DE TOLENTINO. Vägen slingrar sig fram över bergen och vi passerar VENEGUERA, TASARTE, EL HOYO, TOCODOMÁN och hinner se de två fina väderkvarnarna från 1800-talet innan vi når SAN NICOLAS. Vi åker ner till PLAYA DE LA ALDERA och blöter fötterna. När vi pustat ett tag fortsätter färden. Vi styr mot AGAETE och vi klättrar nu upp med bilen på branta slingrande vägar längs bergväggarna. Vi stannar för fotografering när det finns möjligheter. Vi passerar nu ANDÉN VERDE (hemsk plats, det verkar som de som ledsnat på livet tar sig hit, efter som det är högsta stället på vägen längs berget. Vår egen tolkning efter som vi ser flera buketter med blommor fästa på staketet som skiljer vägen från stupet.) Nästa ställe vi passerar är EL RISCO innan vi når AGAETE. Här åker vi ner till hamnen PUERTO DE LAS NIEVES och ser kyrkan ERMITA DEL PUERTO byggd 1481. Nere i hamnen tar vi en kaffe och vilar oss innan färden bär av igen mot staden SARDINA. Här letar vi reda på vårt resmål PLAYA DE SARDINA som beskrivs så här. På helger med vackert väder lockar den svarta sandstranden badare från milsvida omkring. Vill man få plats på stranden gör man bäst i att besöka den här fiskebyn mitt i veckan. Även här badar vi fötterna och går i med bara fötter i sanden. Nu börjar vi längta hem till Club Maspalomas och våra medresenärer. Så vi beslutar oss för att ta motorvägen mot GÁLDAR när vi passerar GÁLDAR ser vi GÁLDAR MOUNTAIN där husen klättrar upp på berget. Så bär det av på motorvägen mot LAS PALMAS, vi kör på bron DE SILVA BRIDGE och passe-

rar utan problem LAS PALMAS. När vi passerat flygplatsen börjar skyltarna med MASPALOMAS dyka upp, då börjar vi känna oss som hemma. Tyvärr börjar min hustru känna sig illamående så vi får tyvärr ställa in den gemensamma gårdsfesten med föreningen som anordnats, men enligt uppgifter var den mycket lyckad.

Onsdag:

Ny dag och hustrun mår bättre, får ta det försiktigt vid morgonfiket, medan jag äter som vanligt. Vi tar det lugnt utanför bungalowen och vilar i solen. Efter lunchen bestämmer vi oss för en promenad genom öknen DUNAS DE MASPALOMAS på vägen dit passerar vi köpcenter C.C FARAO och handlar yoghurt som massäck. Sen går vi ner till PLAYA DE MASPALOMAS och fortsätter ut i ökensanden. Det är mycket folk som går, joggar, denna väg, vi passerar flera ställen med nudister, det är en brokig blandning av killar, gubbar, tjejer, damer unga som gamla. Efter ca. 3 timmar når vi PLAYA INGLÈS. Vi går nu upp från stranden upp till strandpromenaden och som tur är hamnar vi direkt på den IRLÄNDSKA PUBEN, DUNES & TUNES där dricker vi/jag en Guinness och tar även in vitlöksbröd.

Så här sitter vi och njuter av värmen och gott öl för strålade patienter. När vi återställt vårt behov av sol och öl, går vi up till köpcenter C.C YUMBO där vi handlar hem middag, nu styr vi stegen mot taxistationen för att få skjuts hem till Club Maspalomas.

Hemma lagar vi till middagen som vi sedan avnjuter på uteplatsen. När mörkret börjar lägga sig, hör och ser vi att det rör sig i buskarna som står i närheten, efter ett tag kommer det ut en igelkott som tydligen är ute efter kvällsföda.

Torsdag:

Vår sista dag med hemresa på programmet, vi gör iordning morgonkaffe med rostat bröd marmelad och kokt ägg. Efter fiket är det dags att packa våra väskor och tömma kylskåpet.

Kylskåpsmaten delar vi ut till våra medresenärer som skall stanna en vecka till. Vi hinner även med en stunds prat med de vi träffar. Går nu upp till receptionen och checkar ut under tiden vi sitter ute i solen och väntar på bussen, samlas alla våra medresenärer, och kommer och vinkar av oss, så kommer bussen och vi som åker hem efter en vecka blir avvinkade och vi skulle nog kunna stanna en vecka till.

Vill här med tacka Laryngfonden och alla medresenärer för en trevlig, rolig och solig resa som vi gärna följer med på igen.

De resenärer som stannade kvar en vecka till, roade sig med utflykter till PUERTO DE MOGAN, MARKNADER, ÄTA SVENSK HUSMANSKOST, DANSÅ SALSA, besöka SPANSK AFTON och även ha KYLSKÅPS RENSAR PICKNICK. Ett stort tack till EVA som höll oss igång med Quigång i två veckor.

Tack för hjälpen att hitta upplevelser och återhämtning, följande medresenärer har bidragit med inspiration och information.

**EVA & STIG, KAJ & ANKI,
MARGARETA, ÅKE & LILL, KARIN,
MIKAEL & IRMA**

Tack Laryngfonden för en varm, solig, social, och hjälpsamt resa både mentalt och fysiskt.

*Vid pennen
ANDERS & HELENA JÄDERBERG
förstagångs resenärer
med Stockholmsföreningen*

NÅGRA AV DELTAGARNA. Här ser vi några glada nöjda och förälskade deltagare. Bl.a på bilden i mitten av artikelförfattarna

Resan till Mass Palomas

Vi var några glada själar som mötes i tidig morgonstund på Arlanda för att flyga i väg till Kanarieöarna. Alla var förväntasfulla.

Flygresan gick bra, men väl framme vid flygplatsen så var vi några virrigpannor som inte hittade till bussen som skulle ta oss vidare.

Vings representant såg vi inte mycket av vid flygplatsen. Hon delade ut broschyrer i bussen och sedan tog busschauffören oss till respektive hotell (bungalows). Fina små bungalows med 2 rum och kokmöjligheter och bra badrum.

Information med taxiresa

Informationsmötet var på ett hotell nästa dag, dit vi fick ta taxi. Där fick vi information om utflykter etc.

Vi hade långt till stranden (enl katalogen så stod det 500 meter) och det visade sig vara 3 km, vi fick åka buss och sedan gå ca 15 min ner till havet. Lite jobbigt för de som hade käpp o kryckor, men väl framme vid havet var det underbart.

Fantastisk utsikt

Andra dagen gjorde jag och kamraten Lena, utflykt upp i bergen med en bussresa som anordnades av en "Äventyrsresesbyrå", bussen slingrade sig fram på smala vägar upp mot toppen. Efter ca 1 1/2 timme fick vi gå av och börja vår vandring upp till 1 900 m över havet. Det blev 8 km i lugn flåsande takt. På slutet kröp vi upp på ett par ställen. Det fanns andra i gruppen som gick

BERGSKLÄTTRARNA. Vissa hade ork att på morgonen klättra i de otroliga bergen.

mycket snabbare och de kom upp på toppen lite lätt anfädda efter 1 mils promenad. Väl däruppe var det en vidunderlig utsikt, men det blåste mycket, nästan storm, man måste sitta ner för att inte blåsa omkull.

Det var en jättefin upplevelse.

Krånglig sjukvård

Min bungalowkamrat Mona hade ju redan ont i en liten tå när vi åkte ner men hon fick ett annat problem där nere, vilket innebar att hon fick besöka privat sjukvård på Kanarieöarna, den var bra men det blev dyrt, även om man har sin hemförsäkring, för all självrisk får man ju betala själv.

Det finns vårdcentraler som vi kunde ha vänt oss till. Där fungerar vårt EU-kort från svensk sjukvård. Ving har ett avtal med den privata sjukvården så de upplyser ej om detta.

En dag for vi (4 st iväg) till en pensionär jag känner i Augugin, jätte trevligt hon visade oss området (mycket vacker plats) hon bjöd på Sangria och kaffe med smörgås. Och så gick vi på marknad-

Vi var också 5 st som gjorde en bussutflykt med Ving till Morgan och bl a gick vi på marknad även där. En av de första fina fiskebyarerna, pitoresk och jättegullig liten plats.

Anita och Peppes bar

Vi hann tillsammans med andra från gruppen åka till San Augustin och äta svensk husmanskost på Anitas o Peppes bar. Trevligt och god mat. Två kvällar var vi inne i Playa Ingles och dansade Salsa.

En kväll var det en spansk afton som Vingresor anordnade. Tyvärr var vi sista busslasset som kom till platsen så vi fick inte så bra platser, fast vi var utlovade detta på bussen. Vi kommer oftast först sa guiden.

Tack också Eva för de trevliga mornarna när vi fick träffas och göra Qi Gong.

En kväll var det gemensam buffe med gruppen på restaurangen som tillhörde hotellet och varje kväll var det något uppträdande, kanske av pappageojor.

Svikarna

Efter första veckan åkte vår ordförande Gunnar med fru Marianne och Anders och Helena samt Anders Loguin med fru hem och då hade vi avskedsparty utanför deras bungalow. Trevligt värre. Det blev högt i tak fast vi var utomhus förstås. Vi repeterade denna kvällen för att veckan därpå vara utanför en annan bungalow.

Många varma glada soliga hälsningar från en trevlig 14-dagars tur på Kanarieöarna.

KARIN HJELM

SLAPPARNA Flera deltagare som slappade på andra sätt.

Stockholmsföreningens årligen återkommande Tal och kostdagar

i Nynäshamn återkommer även i år 2008

Denna rapport är från 2007

Tiden går och det är nästan ett år sedan vi träffades i Nynäshamns kursgård förra gången.

Precis som vid tidigare år har även i år Stockholmsföreningen skickat en inbjudan genom kuratorerna i Stockholm och Västerås till de nybehandlade patienterna som är opererade och/eller strålade inom Öron-, näsa-, hals- och munområden. Dessa kan vara nya eller presumtiva medlemmar, vilka har vårdats på lasarettet i Stockholm och i Västerås.

På kursen får man även träffa andra tidigare drabbade medlemmar som har varit i samma situation och får tips hur det är att leva med sjukdomen. Förra året hade vi mycket lyckade kursdagar med många kunniga föreläsare och experter.

Anders Högmo fick svara på många frågor

Fråga doktorn var poppis

Till exempel fråga doktorn – Anders Högmo, som berättade om sjukdomen cancer och svarade på kursdeltagarnas frågor.

Logoped Jonas Carling kunde leda oss genom de olika faserna vid rehabilitering. Han berättade med inlevelse och stor kunskap om sjukdomen och om de professionella specialister såsom ÖNH-kirurger, sjuksköterskor, onkologer, foniatrer, logopedier, dietister, käkkirurger, protetikter och plastikkirurger. Alla dessa arbetar och genomför be-

Tre av deltagarna i muncancergruppen

Två av deltagarna från hancancerarna

handlingar och alltid i samråd med patienten.

Kurator Liisa Berg berättade om de olika samtalen hon har med patienterna och om de möjligheter man har för att hjälpa patienterna tillbaka till den normala gången i livet efter prövningarna på lasarettet.

Det finns många områden inom det psykosociala behandlingsarbetet efter cancerbehandlingen: stöd-samtal, krisbehandling, motivationssamtal och social rådgivning. Mycket viktiga delar vid rehabilitering där Liisa kan med sin omfattande erfarenhet hjälpa till. Vid individuella samtal och inom de mycket uppskattade samtalsgrupperna. Hon samordnar också hjälpinsatserna med kommun och landsting, försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

Jonas, Eva och Åsa tar sig ton

Kostråd och massage

Där fanns även en dietist som lärde oss om vilken kost vi skall äta för att få tillräckligt med energi när man är strålrad och har svårt att äta. Som en liten knorr på svansen gav sjuksköterskan Åsa Jansson oss taktill massage. Efter en ansträngande dag hade vi ett mysigt samkväm med allsång, lekar, trevliga anekdoter och historier samt möten med nya människor som blev våra vänner.

Vi vill tacka alla medverkande för en mycket lyckad kurs och ser fram emot att få träffas i år igen 2008 i Nynäshamn.

Blandad grupp vid vickningen

Till sist vill jag uppmana alla som har fått inbjudan att komma med och få del av denna trevliga miljö och bli bortskämda med all god mat och trevlig sällskap samt inte minst få ny insikt och förstärkt tro på framtiden.

Vid pennan
KAARLO VUOLLE

Hela gruppen på den tråditionella trappan

Erbitux en ny behandlingsmetod

Ny behandlingsmetod ger lovande resultat för patienter med cancer i huvud och hals.

Nu kommer ny forskning kring metoder för att bota cancer i hals och huvud regionen. Prognosen för denna cancerform, som vanligen bara behandlats med strålning, har varit dålig. Men en ny kombinationsmetod ger betydligt längre överlevnad och mindre risk för återfall.

Samband mellan rökning och alkohol

Omkring sex procent av alla cancerfall utgörs av cancer i huvud och hals. I de flesta länder är denna cancerform vanligare hos män än hos kvinnor, och vanligast från 50 års ålder och uppåt. Det finns ett samband mellan rökning och alkohol och cancer i huvud och hals. I Europa diagnostiseras ungefär 100 000 nya fall av huvud/halscancer varje år och sjukdomen skördar över 39 000 dödsfall.

Det finns lovande resultat

Men forskningen går framåt. En publicerad studie i New England Journal of Medicine redovisar

lovande resultat. Treårsöverlevnaden för patienter med cancer i huvud och hals har hittills bara varit cirka 30 procent. Nu kan patienter uppnå en förlängd överlevnad om nästan 20 månader jämfört med traditionella behandlingsmetoder. Det är läkemedlet Erbitux i kombination med strålning som uppvisar lovande resultat.

Förlängd överlevnad

Doktor James Bonner vid universitetet i Alabama, och författare till artikeln i New England Journal of Medicine, menar att resultaten från detta försök är väldigt uppmanande. En förlängd överlevnad med nästan 20 månader är ett oerhört viktigt framsteg i behandlingen av patienter med lokalt framskriden huvud-/halscancer.

Inga biverkningar

– Detta är första gången som en ny målinriktad behandling har förbättrat resultatet av strålbehandling. Erbitux erbjuder ett nytt behandlingsalternativ för denna patientgrupp utan de invalidiserande biverkningar som kemoterapi i kombination med strålbehandling medför, säger James Bonner.

Kombination Erbitux och strålning ger ett bra resultat

Vid uppföljning efter 54 månader hade den nya behandlingsmetoden förlängt den totala överlevnaden med 26 procent. Behandlingen uppvisade dessutom en fördel gentemot enbart strålbehandling med en signifikant bättre treårsöverlevnad. Behandling med Erbitux och strålbehandling gav 32 procent minskad risk för återfall jämfört med behandling med enbart strålning.

JOURNALIST PETER HÖÖK

*Manusmedia
För mer info*

Kommentar

Båda dessa artiklar om Erbitux ger förhoppningar om bättre överlevnad när det gäller cancer i huvud- och halsområdet.

Vi på Laryredaktionen har inga egna erfarenheter eller några vetenskapliga belegg på riktigheten utan förlitar oss på de uppgifter som skickas till oss och på de tester som gjorts av läkemedelsföretaget.

Till nästa nummer hoppas vi att vi kan få några kommentarer från vårdpersonalerna på våra sjukhus.

GUNNAR

Cancer i strupe eller munhåla?

Det finns gemenskap med andra i samma situation!
Bli medlem i någon av Svenska Laryngförbundets föreningar.

Laryngförbundet arbetar för:

- kontakt och information före och efter behandling
- att hjälpmedel och förbrukningsmaterial skall vara kostnadsfria
- utökade resurser till rehabilitering
- handikappersättning, färdtjänst och kostnadsfri tandvård
- subventionerad utlandsvård
- forskning och utveckling av hjälpmedel
- bredare informationsverksamhet
- rökinformation i skolorna

Läns- eller regionsföreningar i Sverige finns i:

Dalarna, Gävleborg, Göteborg, Halland, Sydöstra, Södra, Stockholm, Uppsala, Västmanland, Norrland och Örebro.

Vi är en av huvudmännen i Cancerfonden

Vi välkomnar opererade, anhöriga, sjukvårdspersonal, vänner och andra intresserade som medlemmar.

Intressekupong:

- Jag vill veta mer om Laryngförbundets verksamhet
- Jag vill bli medlem. Skicka inbetalningskort och information.

NAMN:.....

ADDRESS:.....

POSTADRESS:.....

TELEFON:.....

SKICKA ELLER FAXA KUPONGEN TILL:

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

BARKS VÄG 14

170 73 SOLNA

TEL: 08-655 83 10, FAX 08-655 46 10

Reserapport

från the European Cancer Conference i Barcelona
23-27 September 2007,
"ECCO 14"

Mona Molin från kansliet och Gunnar Hellström från tidigare interimsstyrelsen, kunde med ett resestipendium och med bidrag från läkemedelsföretaget Pierre Fabre delta i en stor del (23-25 sep) av denna konferens. Utöver ett omfattande medicinskt program ägnades vårt intresse åt ett tre dagars Patientforum med föreläsningar, seminarier och diskussioner med deltagande från patientorganisationer från Europas alla hörn. Vi har efter bästa förmåga bevakat både patientfrågor och medicinska nyheter.

Patientperspektivet

har fram till nyligen behandlats, som en av föredragshållarna uttryckte sig, "på ungefär samma sätt som att sälja djurfoder, ingen frågar den slutlige konsumenten." Men nu är brukarfrågorna i fokus och - "patientorganisationer sitter i framsätet med patienten bakom ratten på ett helt annat sätt än tidigare."

Över hela Europa växer patientfrågorna i betydelse. Därför är det särskilt viktigt att skapa välinformerade och välorganiserade patienter och organisationer och det är en av huvudduppgifterna med ECCO-konferensen.

Skapa nationella planer

Vad kan vi då rent konkret åstadkomma? Patientorganisationer är särskilt viktiga som påtryckare mot politiker och beslutsfattare på nationell nivå, bl a för att skapa nationella cancerplaner som har visat sig vara effektiva. Där sådana finns visar utvärderingar att överlevnaden ökar påtagligt. Till skillnad från alla andra kan vi tala utifrån egna erfarenheter.

Vi kan också tala och argumentera med känsla och inte bara kalla fakta. Vi kan också medverka som individer/organisationer att utforma bättre kliniska försök med patientperspektivet med från början. Som välinformerade patienter blir vi alltmer jämlika med forskare/läkare.

Inom forskarvärlden konkurrerar man på ett sätt som patienter/organisationer inte behöver. Patientperspektivet är extra värdefullt i etiska frågor.

Vi kan också medverka som informatorer och skribenter för att ge cancerfrågor så mycket spridning och uppmärksamhet som möjligt. Att delta i styrgrupper för olika projekt är också viktigt. Nya studier kan och bör initieras från patienter/organisationer. Kostnaderna för cancervård stiger överallt och man får ut allt mindre för varje krona. Då är det särskilt viktigt att vård och rehabilitering utvärderas och effektiviseras med patienten i fokus.

Samma läkemedel som i USA kostar \$ 360 (2.350,-) kostar i Italien \$ 600 (5.650,-) vilket vi bör uppmärksammas. Inom EU beslutar man om stort stöd för tobaksodling medan cancervården ständigt söker mera pengar. Behovet att skaffa mera pengar, inte bara omfördelning utan också nya pengar (funding) är likaså särskilt bra att medverka i som patientorganisationer.

Informationsproblemen är svåra

För patienter/organisationer är ofta tabun och glastak en osäkerhetsfaktor som kan vara nog så påtaglig för den enskilde. I Italien har efter påtryckningar från patientorganisationer också stiftats lagar för att underlätta arbetslivet för cancerpatienter. Det finns på de flesta håll ett kommunikationsgap som behöver överbryggas. Informationsproblemen är svåra, det finns för mycket och mycket är dåligt tillämpligt/anpassat och oförståeligt och ibland rentav ogiltigt. En bra guidebok kan vara ett föredöme för cancerinformation.

Det blir allt fler som överlever cancer och långtidsöverlevare ökar i antal. Då blir rehabiliteringsfrågor allt

viktigare för resan från offer till överlevare som har att ta itu med anställningsfrågor, skola, familj, försäkringsfrågor och sociala stigma.

Patientorganisationerna behövs

Som patientorganisationer bör vi söka samarbete med läkare och andra vårdorganisationer. Sjuksköterskor känner ofta patienten bättre än läkaren och de flesta patienter kommer ihåg sin sköterska och särskilt om läkarna har varit många. Partnerskap mellan alla berörda, patientorganisationer och vårdpersonal där - "the good people should get together and do the job". Målet för alla goda krafter bör vara att jobba tillsammans för "Quality of Life" (livskvalitet) även i "End of Life", (livets slutskede) något som inte kan utforskas utan endast upplevas. Bland annat därför behövs patientorganisationer.

Vi gjorde lite annat också

Utöver föreläsningar och seminarier gavs tillfällen att skapa kontakter och diskussioner med andra deltagare och utställande läkemedels- och vårdföretag. Som patientrepresentanter för MHL Stödet blev vi alltid väl bemöta och särskilt från den franske marknadsdirektören från Pierre Fabre blev engagemanget påtagligt när vi diskuterade patientinflytande. Vi nämnde Stödet överallt det var möjligt, och vi blir nog ihågkomna som minst lika viktiga som vår betydligt större systemorganisation för bröstcancer.

I Barcelona firades stadens skyddshelgon på många gator och torg med kilometerlånga parader och fyrverkerier med krutrök och gnistregn som får våra påsk- och nyårsmällare att blekna. Barcelona gav mersmak men nästa gång får det bli utan ett fullspäckat konferensprogram.

Avslutningsvis får vi ibland frågan om det var värt det hela och svaret är att det är lika värdefullt eller värdefullt som att arbeta i föreningar och förbund, det beror på vad vi alla gör av det hela.

GUNNAR HELLSTRÖM

En mycket tuff tjej är avliden

Siv Baglien
Söderhamn, avled
tisdagen den 22 april.
Hon blev 81 år.

Siv var född och uppvuxen i Sandarne. I unga år flyttade hon till Stockholm för att efter en tid återvända till födelseorten. Hon gifte sig 1948 och fick två döttrar. Familjen bodde då i Ljusne. I början av 1970-talet gick makarna Baglien skilda vägar.

Några år tidigare, då Siv var 38 år gammal och småbarnsmamma, drabbades hon av strupcancer och blev tvungen att operera bort struphuvudet och stämbanden. Efter det andades hon genom ett hål i halsen och pratade med matstrupstal.

Siv fortsatte att arbeta en tid efter tillfrisknandet. Hon ledde också gymnastikgrupper på fritiden.

Siv bytte arbete, först fick hon

tjänstledigt för att bli konsult för Svenska Laryngförbundet och på 1980-talet anställdes hon av landstinget för att stötta patienter som nyligen opererats.

Under en period på slutet av 1990 och början på 2000-talet var Siv ledamot, studieorganisatör och vice ordförande i Svenska Laryngförbundet men redan 1976 blev Siv kassör i SLF under några år. Året 1983 var hon sekreterare i SLF. Siv har haft många poster inom vårt förbund.

Hon var också ordförande i Gävleborgsföreningen under massor av år. Där tog hon ofta initiativ till att arrangera gruppresor.

En viktig del i Sivs liv var att informera ungdommar i skolorna om rökningens skadeverkningar och hur sjukdomen påverkat hennes liv. Hon började redan 1978 och fortsatta att åka runt och föreläsa ända in på 2000-talet.

Vid sidan av sitt engagemang

inom handikapprörelsen så var hon fackligt aktiv i Socialdemokraterna i Söderhamn.

För sex år sedan gick hennes yngsta dotter bort. Siv fick dock se familjen växa med två generationer. Ett åttonde barnbarn är på väg, men det hann Siv inte träffa.

Hennes närmaste anhöriga är dottern Eva, svärson, fyra barnbarn och sju barnbarnsbarn. Samt system Gunilla som var ett stort stöd i hennes arbete i både Svenska Laryngförbundet och föreningen i Gävleborg.

Vi som har haft förmånen att arbeta tillsammans med Siv kommer att sakna henne bland oss. En trofast och entusiastisk person har tyvärr lämnat oss. Vi kommer att sakna Siv i vår gemenskap.

GUNNAR S

*som har redigerat och anpassat
 texten till Lary från en av
 tidningarna i Gävleborgstrakten*

Ragnar Sarin är borta

**Han kom till oss som
laryngektomerad.**

Han var den han var.

**Han kämpade, men förlorade
mot sin sjukdom.**

Det är med stor sorg och smärta som vi måste meddela att en av våra stora kämpar i förbundet och föreningen har lämnat oss.

Ragnar Sarin avled på morgonen söndagen den 27 januari 2008.

Efter en svår period med sjukdom, cellgiftsbehandling, strålning och en mycket svår tid så orkade han inte längre kämpa vidare.

Som vi väl alla vet var det Ragnar som skrev många av Larys artiklar, såsom pärlorna i vårt land. Platser som han upplevt. Och som han älskade.

Ragnar var en oerhört kreativ person med inte bara många ideer utan också mycket påhittighet och med massor av kunnsighet.

Vi vet inte hur många gånger som vi fick råd och ibland en del tillrättavisningar från honom. Och det var alltid rätt. Ragnar kommer att saknas för allt det han gjorde för förbundet och tidningen Lary. Men också det som han gjorde för Stockholmsföreningen. Under en period så fanns han på Karolinska sjukhu-

sets ÖNH-konferenser för att prata med nytillkomna patienter. Inte bara för att ragga medlemmar utan också vara en medmänniska och informera om vår situation som mun- & halscancersjuka.

Ragnar var också ute i skolorna och informerade om rökningens skadeverkningar.

Vi kommer ihåg Ragnar för både det han skrev och som duktig korsordskonstruktör.

Korsordet kommer nu under en period inte att finnas med i Lary. Korsordet förknippas för alltid med Ragnar och kommer att saknas. Det har vi sett på svarsfrekvensen. När det gäller hans kluriga frågenötter, som har fått ännu mer svar, så har Ragnars fru Sonya, som funnits med vid hans sida i redaktionen i flera år. Hon har lovat, om hon orkar, att hon kanske finns kvar i redaktionen och försöka att överta Ragnars frågenötter. Jag är övertygad att hon lyckas. Både Ragnar och Sonya har arbetat med Lary helt idéellt.

Vi vill uttrycka vår saknad av Ragnar, alla vi i redaktionen, styrelsen i Laryngförbundet, vårdpersonalen på KS, Radiumhemmet och alla övriga inom f.d. Laryngförbundet som har lärt känna Ragnar.

Självklart saknar vi Ragnar. Men vi tänker mycket på Sonya och familjen. Vi känner mycket för dem som mist en mycket fin människa.

Han gjorde så mycket men begärde så lite tillbaka. Han var en mycket stor man.

Vi kommer alla att sakna Ragnar

**GUNNAR SCHNEIDER
VIOLA LANDEWALL**

*Redaktionsmedlemmar och goda
vänner till Ragnar och Sonya*

LÖSNINGAR PÅ FÖRRA NUMRETS TÄVLINGAR

*Vinnare på korsordet blev i tur
och ordning:*

Nils Karlsson, Bandhagen
Elvi Levin, Ludvika
Anita Haglund, Sundsvall

*Det gömda ordet bland
"Julnötter" var
Skinksmörgås
och det hade bl a följande
personer listat ut:*

Wivi-Anne Jakobsson, Kisa
Kärstin Jänerlund, Norrköping
Rolf Levin, Ludvika

Redaktionen gratulerar vinnarna.

Något lite av vad vi sysslar med förutom våra medlemmöten

I Stockholmsföreningen har vi bl.a. en litteratur/kulturcirkel och vi träffas en gång i veckan på Kristinehovs Malmgård som ligger på Södermalm.

Fn. läser vi "Domedagen gryr" av den finske författaren Arto Paasilinna.

Trots den nedslående titeln är det en mycket rolig bok men vi har inte kommit så långt i den ännu eftersom det ju finns en social bit också som måste tillgodoses, vi dricker kaffe och har trevligt.

Denne författare har också skrivit "Kollektivt självmord" (som jag själv har läst) och den handlar om att en kille med motgångar skulle ta sitt liv, men så kom han att tänka på att det ju måste finnas fler som gick i samma tankar så han saute in en

annons i ortstidningen och efterlyste olycksbröder. Han fick en hel del svar och till slut var dom ca femtio stycken som nu bildade en klubb. Dom bestämde sig för att göra en sista resa, hyrde en buss och gav sig iväg ut i Europa. Mycket kul och tokigt hände och boken slutade med att ingen av dom ville ta livet av sig. Jag ska inte berätta mer ifall någon funderar på att läsa den.

Kulturen

Det kulturella i cirkeln består av att vi t.ex. läser någon artikel om Gamla Stan:s alla statyer och ger oss ut på vandring för att se dessa. Eller så sit-

ter vi gemensamt och läser om någon arkitekt, som Ferdinand Boberg. Han ritade bl.a. NK-varuhuset som ligger vid Hamngatan. Han har också ritat Posthuset i Malmö och Oakhill som är italienska ambassadens hus på Djurgården. Vi har också fått lära oss att han föddes i Falun år 1860 och dog i Stockholm så sent som år 1946.

Eftersom "Kultur" är ett mycket stort ämne, kommer vi nog att jobba med det ett bra tag framöver jämsides med någon rolig litterär bok.

Vi avslutar alltid vandringarna med att gå på "kondis" och dricka kaffe med något gott bröd till.

Ja, detta är bara ett litet axplock av vad vi i Stockholmsföreningen sysslar med.

Vid pennan
VIOLA

Rök-info i Lötskolan

En dag ringde vår vice ordförande Stig Falk till mig och sade att han nästkommande dag skulle komma och hämta mig vid halvtio-tiden på förmiddagen.

Vi skulle till en skola i Sundbyberg och tala om vad illa rökningen gjort oss. Löt-skolan har många vuxna elever och vi skulle träffa en klass som läste till undersköterskor. Hitintills har jag "bara" varit med när det gällt högstadiel elever, så detta skulle bli en helt ny erfarenhet.

Wow-Wow

Jag säger bara: Wow, det var jätteroligt.

Redan från första stund fick vi fin kontakt. Stickan är den som alltid börjar, men allra först visar vi en video. Den gjordes som examsprov av avgående elever på Mediaskolan som ligger vid Tulegatan i Stockholm och är lite modernare än den gamla som Förbundet har.

Sedan börjar våra anföranden. Vi

har aldrig några pekpinnar, jag menar vi säger aldrig att dom som röker ska sluta, dom får själva dra slutsatser efter att dom hört vad som hänt oss. Stickan är ju laryngektomerad (stämbanden är bortopererade) och jag själv är glossektomerad (halva tungan bortopererad) och så är jag munhåleopererad. Dom blivande undersköterskorna tyckte det var mycket bra att vi var olika opererade.

Det tar bättre när man har något att visa

Stickan visade sitt "hål" på halsen och talade matstrupstal och jag plockade ut min obturator (en grej jag har i munnen för att överhuvudtaget kunna tala). Eleverna ville också titta mig i munnen där det är så gott som tomt, allt bortopererat, och det fick dom gärna göra. En och en halv decimeter högre upp hoppar jag att det inte är alltför tomt, men man vet ju aldrig.

Dom var också intresserade av min lambå, och om det är någon som undrar vad det är så har läkarna tagit en del av underarmen samt en åder som nu finns inopererad i min mun.

Simmade för första gången

När vi nu var på skolan hade vi just kommit hem från en resa till Gran Canaria och efter fjorton dagar i solen såg vi ovanligt friska ut, tyckte vi själva i alla fall.

Stickan talade om för klassen att han för första gången sedan han opererades år 1983 var i poolen och simmade. Han hade fått ett speciellt stomafilter och tryckte han bara fingret hårt mot detta, så gick det bra. Vi andra var lite oroliga för hur det skulle gå men det gick så galant så han nästan bodde i vattnet resten av tiden.

Efter "lektionen"

var klassen med lärarinna vänliga att bjuda på kaffe och nybakade kanelbullar och vi avtackades. Dom var mycket nöjda med vårt framträdande och sådant är ju alltid roligt att höra.

Hälsningar från
VIOLA
i Stockholmsföreningen

MUN- & HALSCANCERFÖRBUNDET

läns och regionalföreningar

med kontaktpersoner

Laryngföreningen Dalarna

PER TESTAD
Kung Magnigatan 19, 791 51 Falun
Tel: 023-267 17

Laryngföreningen Gävleborg

VAKANS

Norra Sveriges Laryngförening Umeå

BO PERSSON
Övre Hantverksgatan 20A
831 86 Östersund
Tel: 063-12 30 41
Mobil: 070-512 51 96
E-post: bo.persson.laryng@telia.com

Hallands Laryngförening

KENNETH DANFELTER
Middagsvägen 18, 302 59 Halmstad
Tel: 035-12 91 03, mobil: 0733-606 622
E-post: kenneth.danfelter@spray.se

Stockholms Läns Laryngförening

GUNNAR SCHNEIDER
Fiskestugan 1, 746 93 Bålsta
Tel&Fax: 0171-535 54, mobil: 070-65 905 65
E-post: g.schneider@telia.com

Sydöstra Laryngföreningen

KJELL ANDERSSON
Rättarvägen 4, 612 31 Finspång
Tel & Fax: 0122-155 47
E-post: kjell.sven-olof@telia.com

Södra Sveriges Laryngförening

LENNART JOHANSSON
Per Albin Hanssons väg 56 B,
214 63 Malmö
Tel&Fax: 040-96 23 40

Laryngföreningen Göteborg

GÖSTA JORHEDE
Väderbodarna 5, 8 tr, 418 35 Göteborg
Tel & Fax: 031-56 35 41
E-post: Gullvi.Jorhede@comhem.se

Uppsala Laryngförening

VERA LIND
Norrtäljegatan 6 B, 753 27 Uppsala
Tel: 018-10 53 74

Västmanlands Laryngförening

KAARLO VUOLLE
Lerkärllsgatan 10, 732 51 Västerås
Tel&Fax: 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och

PER-ARNE HERBERTSSON
Verstadvägen 6 A, 660 11 Billingsfors
Tel: 070-597 65 89

Kansliet har SEMESTERSTÄNGT v. 28-31

KAPITEX

Laryngfoam engångsfilter med Hydrolox #1 Foam, hudfärgat

Har stor kapacitet att hålla kvar fukten i utandningsluften. Är hydrofilt, d.v.s. drar till sig fuktighet; 30% mer än "vanligt skumgummi". Filtrerar den luft du andas in; damm och partiklar fångas upp i filtret. Är formstabil och påverkas inte av vatten, tvål eller svett. Är giffritt, och innehåller inga skadliga ämnen. Är mjukt och behagligt med rundade hörn, formbart och skonsamt för huden. Värmer och fuktar inandningsluften. Minskar risken för uttorkning av slemhinnorna i andningsvägarna. Minskar slembildning och hosta. Fäster lätt på huden, tolereras av de flesta och sitter bra.

Önskar Ni ytterligare information, ring eller skriv till logoped Lena Lageson.
Kapitex Scandinavien, Karlsrovägen 39, 302 35 Halmstad, Tel./Fax: 035 / 10 46 49
E-Mail: lena.lageson@global.net
www.kapitex.com & www.kapitex.dk

POSTTIDNING B

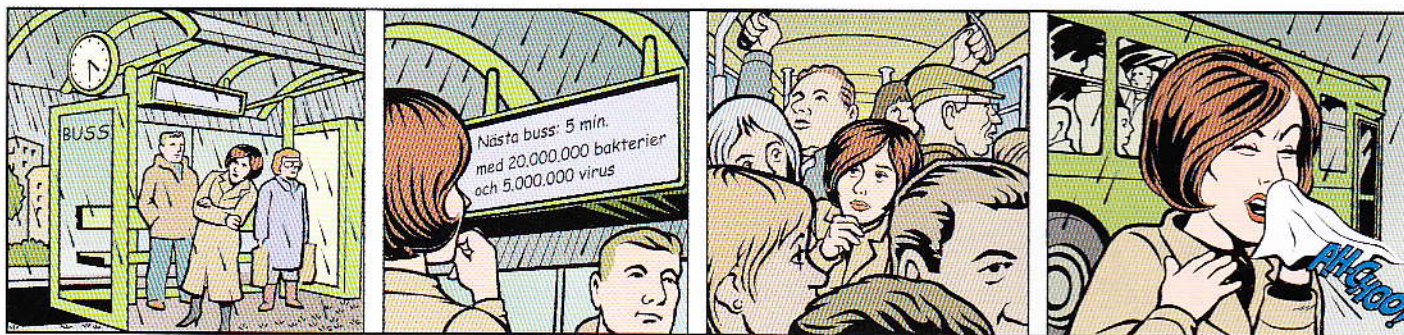
Mun- & HalsCancerFörbundet/f.d. Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14

170 73 SOLNA

PROVOX® Micron^{HME}

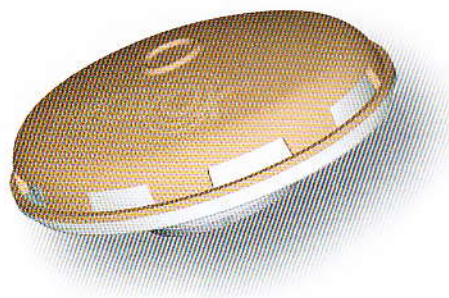
Influensan sprids via luften...

...är du förberedd?

Atos Medical kan nu stolt presentera världens första HME för laryngektomerade som innehåller ett effektivt elektrostatiskt filter mot virus och bakterier: Provox Micron HME! Provox Micron HME innebär ett genombrott när det gäller skydd för luftvägarna. Den filtrerar bakterier och virus till 99% samtidigt som den har alla fördelarna som ett vanligt HME har.

- Ger samma fördelar som en vanlig HME-kassett
- Filtret fångar mer än 99% av de skadliga partiklarna ur inandningsluften - samtidigt som den filtrerar bakterier och virus
- Lätt att stänga vid tal, mjukt material
- Luftflöde från sidorna för ett diskret intryck och optimal hygien
- Passar övriga produkter i Provox Systemet

Let's
talk about
life®

Atos Medical AB • Box 183, 242 22 Hörby • Tel: 0415-198 00 • Fax: 0415-198 98
E-mail: info@atosmedical.com • www.atosmedical.com • www.micron-hme.com

ATOS
MEDICAL